

Ārstniecības persona kā krimināltiesību subjekts

Aldis Lieljuksis

Rīgas Stradiņa universitāte, Juridiskā fakultāte, Latvija

Ievads. Krimināllikuma normatīvā regulējuma pilnveidošana rada kvalifikācijas problēmas, nošķirot ārstniecības personu kā amatpersonu Krimināllikuma 316. panta izpratnē no ārstniecības personas kā valsts vai pašvaldības iestādes darbinieka Krimināllikuma 326.² panta izpratnē.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Apkopot jēdzienu 'ārstniecības persona', 'valsts amatpersona', 'valsts vai pašvaldības iestādes darbinieks' definīcijas, identificējot kopīgo un atšķirīgo. Darbā veikta zinātniskās literatūras un normatīvo aktu un judikatūras analīze.

Rezultāti. Analizējot ārstniecības personas kā Krimināllikuma speciālā subjekta kategoriju, konstatējams, ka fiziskās personas atbildība dažādās dzīves situācijās vērtējama atšķirīgi no krimināltiesību subjekta viedokļa. Piemēram, ja ārstniecības persona, traucoties pie pacienta uz izsaukumu pārkāpj Ceļu satiksmes noteikumus, kuru rezultātā iestājas Krimināllikuma 260. pantā paredzētās kaitīgās sekas, atbild pēc vispārīgiem noteikumiem. Savukārt pēc Krimināllikuma 138. panta par ārstniecības personas profesionālo pienākumu nepienācīgu pildīšanu atbildība ir speciālajam subjektam – ārstniecības personai. Kvalifikācijas jautājumi rodas situācijās, kad ārstniecības persona, izrakstot valsts kompensējamās zāles, rīkojas ar valsts līdzekļiem, kā arī atbilstoši Ārstniecības likuma 4. panta otrajai daļai pašvaldību iestādēs, valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībās un publiski privātās kapitālsabiedrībās nodarbināta ārstniecības persona, kura sniedz no valsts budžeta apmaksātos veselības aprūpes pakalpojumus ārstniecības iestādē, kas noslēgusi līgumu par sniegto veselības aprūpes pakalpojumu apmaksu, saņem atlīdzību atbilstoši Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumam. Atbilstoši Krimināllikuma 316. panta pirmajā daļā norādītajam viens no valsts amatpersonas kritērijiem ir tiesības rīkoties ar valsts vai pašvaldības mantu vai finanšu līdzekļiem. Interpretējot normu tā, ka līdz ar to ikviena ārstniecības persona, kas noslēgusi līgumu ar Nacionālo veselības dienestu, kas dod iespēju ne tikai saņemt Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā paredzēto atlīdzību, kā arī noslēgtais līgums ar Nacionālo veselības dienestu dod iespējas izrakstīt valsts apmaksātās zāles un līdz ar to ārstniecības persona ir vērtējama kā valsts amatpersona, autora ieskatā ir kļūda, jo ārstniecības procesā ārstniecības persona nepilda valsts pārvaldes uzdevumus.

Secinājumi.

1. Izvērtējot jautājumu par ārstniecības personas kā Krimināllikuma 316. panta vai 326.² panta subjekta atbildību, ir jāizvērtē, vai tā darbojas publisko tiesību vai privāttiesību ietvaros.
2. Ārstniecības process nav saistāms ar valsts pārvaldes funkciju veikšanu un publisko tiesību jomu.
3. Ja ārstniecības persona vienlaikus ir arī iestādes, kas nav privāta, vadītājs, iepirkuma komissijas loceklis un / vai darbojas valsts pārvaldes funkciju ietvaros, tad tā uzskatāma par valsts amatpersonu.
4. Tas, ka ārstniecības persona ir tiesīga izrakstīt valsts kompensējamās zāles, ir nepietiekami, lai to uzskatītu par valsts amatpersonu Krimināllikuma 316. panta izpratnē.